

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Aleny Šiškovej a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom 5. apríla 2017 v Bratislave v trestnej veci obžalovanej **Mgr. J. P.** pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., o návrhu na odňatie a prikázanie veci takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. **vy l u č u j e** všetkých sudcov Krajského súdu v Bratislave z vykonávania úkonov trestného konania vo veci obžalovanej Mgr. J. P. vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2To/16/2017.

II. Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestná vec obžalovanej Mgr. J. P. vedená na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2To/16/2017, sa tomuto súdu **o d ň í m a a p r i k a z u j e s a** Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

O d ô v o d n e n i e

Na Krajskom súde v Bratislave sa vedie pod sp. zn. 2To/16/2017 trestné konanie proti obžalovanej Mgr. J. P. pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Trestného zákona, v rámci ktorého má uvedený súd rozhodnúť o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 23. novembra 2016, sp. zn. 2T/10/2015.

Predmetná trestná vec bola predložená Krajskému súdu v Bratislave 10. februára 2017.

Obžalovaná podala dňa 29. novembra 2016 námietku zaujatosti podľa § 31 ods. 1 Tr. por., ktorú odôvodnila tým, že existuje dôvodná obava, že všetci sudcovia Krajského súdu v Bratislave môžu byť zaujatí (tzv. generálna námietka zaujatosti), a to z dôvodu ich prepojenosti na jej bývalého manžela, bývalého predsedu jedného zo senátov Krajského súdu v Bratislave - Mgr. Viliama Pohančeníka, ktorý v predmetnej veci vypovedal ako svedok. Tento na uvedenom súde pôsobil, pričom je presvedčená o nadštandardných vzťahoch sudcu Mgr. Viliama Pohančeníka s ostatnými sudcami Krajského súdu v Bratislave, ktorí by teraz mali rozhodovať o jej odvolaní. Jej bývalý manžel Mgr. Viliam Pohančeník by teda mohol ovplyvniť právny názor konajúcich sudcov v jej veci.

Dňa 30. marca 2017 predložil Krajský súd v Bratislave Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky príslušný spisový materiál na rozhodnutie o vyššie uvedenej námietke obžalovanej Mgr. J. P., ktorého súčasťou sú aj písomné vyjadrenia sudcov dotknutého krajského súdu k ich (potenciálnej) zaujatosti v predmetnej trestnej veci. Z vyjadrení sudcov pritom vyplýva, že zaujatí sa cítia iba piati sudcovia, vrátane bývalého sudcu krajského súdu Mgr. Viliama Pohančeníka (č. l. 1159 - 1174). Najvyšší súd však podotýka, že predmetní sudcovia sa vyjadrovali k námietke zaujatosti obžalovanej a nie vo vzťahu k sudcovi Mgr. Viliamovi Pohančeníkovi.

Z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený (§ 23 ods. 1 Tr. por.).

Odňatie a prikázanie veci podľa § 23 Tr. por. je výnimkou z vyššie uvedenej ústavnej zásady. Dôležité dôvody v zmysle § 23 Tr. por. môžu byť dôvody, ktoré zabezpečujú nestranné a zákonné prerokovanie veci, náležité zistenie skutkového stavu potrebného na rozhodnutie, ako aj uplatnenie všetkých do úvahy prichádzajúcich základných zásad trestného konania. Medzi dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 Tr. por. patrí aj **vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania.**

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca, prísediaci, prokurátor, vyšetrovateľ, policajt, probačný a mediačný úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi a splnomocnencom, alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní, ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersack p. Belgicko - rozsudok ESĽP z 1. októbra 1982, Le Compte a ďalší p. Belgicku – rozsudok z 23. júna 1981). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán i verejnosti. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Pri objektívnej nestrannosti stačí, ak sú tu okolnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o nestrannosti súdu. Podľa ESĽP je potrebné „ísť ďalej než ako sa vec javí“ (looking behind appearances). Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, ona sa musí aj javiť, že je vykonaná (justice must not only be done, it must also be seen to be done) vid' rozsudky ESĽP Delcourt p. Belgicku – zo 17. januára 1970, Saraiva De Carvalho p. Portugalsku – z r. 1994.

Z uvedenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca má určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k prejednávanej veci, osobám, ktorých sa úkon priamo týka, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu **jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával.** Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu alebo k osobám, ktorých sa úkon

priamo týka. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva dôkaz o skutočnej zaujatosti (napríklad Hauschildt proti Dánsku, rozsudok z 24. mája 1989, č. 10486/83). Rozhodujúce nie je pritom subjektívne stanovisko sudcu či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. **Objektívna nestrannosť sa neposudzuje len podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale nepochybne aj podľa objektívnych symptómov.**

V prípade, ak sa vecnými a relevantnými argumentmi nepreukáže absencia predsudkov alebo predpojatosti u konajúceho sudcu, potom nie je možné vysloviť, že sú dané predpoklady na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existencia dôvodu či dôvodov na jeho vylúčenie.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu z dôvodov uvedených v § 31 Trestného poriadku predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nesmie byť nikto odňatý svojmu zákonnému sudcovi s tým, že príslušnosť sudcu aj súdu ustanoví zákon. Sudcu preto možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania v pridelenej veci iba celkom výnimočne, a to iba zo závažných zákonných dôvodov uvedených v § 31 Trestného poriadku, ktoré sudcovi bránia rozhodovať v súlade so zákonom objektívne a nezaujato (ÚS 2/2005).

Pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť vo veci procesne činného orgánu trestného konania na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu (alebo iného procesne činného orgánu – vyšetrovateľ, prokurátor) pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže spočívať napríklad v tom, že vo veci procesne činný orgán, resp. jeho príbuzní, rodinný príslušník, osoba jemu blízka a podobne, boli činom poškodení eventuálne procesne činný orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne.

Pomerom procesne činného orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Trestného poriadku sa rozumie jeho vzťah k niektorej z osôb **tam uvedených**, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere procesne činného orgánu k niektorej z osôb uvedených

v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah.

Hoci nie sú pochybnosti o tom, že by procesne činní sudcovia rozhodovali v danej veci nestranne a nezaujato, a teda subjektívna nestrannosť bola splnená, fakt, že bývalý manžel obžalovanej Mgr. Viliam Pohančénik, ktorý v predmetnej veci vystupoval ako svedok, bol bývalý sudca Krajského súdu v Bratislave od 1. januára 2003 do 28. februára 2017, táto okolnosť by mohla vo verejnosti vyvolať pochybnosti o nestrannosti a nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave. Na základe uvedeného existujú určité okolnosti spochybňujúce nestrannosť a nezaujatosť sudcov Krajského súdu v Bratislave, hoci sa zaujatí cítia len piati z nich, táto skutočnosť nebráni najvyššiemu súdu predmetnú vec Krajskému súdu v Bratislave odňať a prideliť ju inému súdu.

Vyššie uvedené skutočnosti preto odôvodňujú záver, že súdne konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave, bez akéhokoľvek spochybňovania profesionality sudcov, by sa ako objektívne a nestranné nejavilo navonok. V danom prípade nie je podstatné, či sa jednotliví sudcovia subjektívne cítia, alebo necítia zaujatí v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por., nakoľko pochybnosti o objektívnosti a nestrannosti ich rozhodovania v prejednávanej trestnej veci sú objektívneho charakteru.

Na základe vyššie uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky trestnú vec obžalovanej Mgr. P. odňal Krajskému súdu v Bratislave a prikázal ju Krajskému súdu v Banskej Bystrici, čo zodpovedá aj požiadavkám rýchlosti a hospodárnosti trestného konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 5. apríla 2017

JUDr. Gabriela Š i m o n o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Gabriela Protušová